

ἐαυτοῦ θέλησιν ! Καὶ ἐπειδὴ οὔτε ὁ Ζήνων οὔτε ὁ Ἀκάκιος ἐνόμισαν δίκαιον καὶ συνετόν νὰ ἀνακαλέσωσι τὸ γενόμενον ὁ πάπας δὲν ἐδίστασε νὰ προβῆ εἰς τὸν πρῶτον χωρισμὸν τῶν ἐκκλησιῶν. Τίς δὲν βλέπει ἤδη τὴν ἀλήθειαν ; Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ παπικὴ ἐξουσία, ἐντελῶς ἀδιαφοροῦσα περὶ τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης, εἶχε τὴν ἀξίωσιν, ὅπως ρητῶς μετ' οὐ πολὺ ὁ πάπας Γελάσιος ἔγραφε πρὸς τὸν βασιλέα Ἀναστάσιον, ὅτι ἡ ἡμετέρα μοναρχία καὶ ἐκκλησία ὀφείλουσι νὰ ὑποτάσσωνται πρὸ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν εἰς τὸν ρωμαϊκὸν θρόνον· οἱ δὲ ἡμέτεροι ἀπέκρουον τὴν ἀξίωσιν ταύτην, ἥτις οὔτε εἰς κανόνα τινὰ συνοδικὸν ἐστηρίζετο οὔτε εἰς τὰς παραδόσεις τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας.

Δὲν ἀξιοῦμεν, καθ' ἃ ἀνωτέρω εἶπομεν, ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ Ἀκακίου καὶ τοῦ Ζήωνος γενόμενος συμβιβασμὸς ἐπὶ τοῦ θρησκευτικοῦ ζητήματος ἐπήγαγε τὴν κατάπαυσιν ὄλων τῶν διενέξεων· τοῦτο ἦτο τόσῳ μᾶλλον δύσεπιτευκτον ὅσῳ ὁ ἀρχιερεὺς τῆς Ρώμης δὲν ἔπαυεν ὑποθάλλων τὰς ἔριδας. Ἀξιοῦμεν ὅμως ὅτι ἡ προαίρεσις τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναρχίας καὶ ἐκκλησίας ἦτο ἀγαθὴ, ὅτι ἡ πολιτεία αὕτη ἐμετρίασεν, ἂν δὲν ἐξήλειψε, τὰ δυστυχῶς ἀκμάζοντα θρησκευτικὰ πάθη. Τοῦλάχιστον, ὅτε δύο ἔτη μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἐνωτικοῦ, ἦτοι τῷ 484, ἐστασίασε κατὰ τοῦ Ζήωνος ὁ Ἰσαυρος Ἰλλος, ὁ στασιαστὴς οὗτος οὐδόλως φαίνεται ὠφελῆθεις ἐκ τῶν μεταξὺ χριστιανῶν διενέξεων, ἀλλὰ κύριον σύμβουλον καὶ βοηθὸν εἶχε τὸν ἐθνικὸν Πάμπρεπιον. Τὸ ἀρχαῖον θρησκευμα εἶχεν εἰσέτι πολυαριθμοὺς ἐν τῷ κράτει ὀπαδούς. Οὔτε ὁ ἰσχυρὸς τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου βραχίων οὔτε αἱ πολυαριθμοὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ διατάξεις εἶχον δυνηθῆ ἔτι νὰ ἀνασπάσωσι τὰς προαιωνίους καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν αὐτοῦ ρίζας. Μάλιστα δὲ ἴσχυε διὰ τὴν παιδείαν καὶ τὴν τόλμην πολλῶν ἐθνικῶν, οἵτινες ἐβόσκοντο πάντοτε ὑπὸ τῶν ὀνειρῶν τοῦ Ἰουλιανοῦ καὶ δὲν ἀπηλπίζοντο νὰ ἴδωσιν αὐθίς ποτε θριαμβεύοντας τοὺς χαρίεντας αὐτῶν μύθους ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ ἀδιακόπου ἐμφυλίου τῶν χριστιανῶν ἀγῶνος. Κυρία πηγὴ τῶν φαντασιοκοπημάτων τούτων ἦτο καὶ νῦν ἔτι ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν. Ἐνταῦθα ἤκμαζε περὶ τοὺς χρόνους τούτους ὁ Πρόκλος, ὁ ἐπονομασθεὶς μέγας· ἐνταῦθα ὁ Μαρίνος, ὁ μαθητὴς αὐτῶν Ἰσίδωρος, ὁ Δαμάσκιος, ὁ Ἡραΐσκος, ὁ Γέσσιος, ὁ Ἀγάπιος ὁ Ἀσκληπιάδης, ὁ Ἀμμώνιος, ὁ Ἐρυθραῖος.

Τὰ σχολαστικὰ τῶν χρόνων τούτων ἦθη εἶχον πάντοτε τὸν παιδαριώδη χαρακτῆρα τὸν ὁποῖον περιεγράψαμεν ἐν τῇ προηγουμένῃ ἑκατονταετηρίδι (ιδεὲ ἐν Β' τόμ.). Ὁ ἱστορικὸς Ὀλυμπιόδωρος, ὅστις ἐπεσκέφθη τὰς Ἀθήνας τῷ 415, λέγει ὅτι δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον εἰς πάντα, καὶ μάλιστα εἰς ξένον, νὰ περιβάλληται τὸν σοφιστικὸν τρίβωνα, ἀλλ' ἀπητεῖτο πρὸς τοῦτο ἡ γνώμη τῶν σοφιστῶν καὶ ἐβεβαίουν τὸ ἀξίωμα αἱ κατὰ τοὺς σοφιστικοὺς νόμους τελεταὶ ἦσαν δὲ τὰ τελούμενα τοιαῦτα. Πρῶτον μὲν κατήγοντο εἰς τὸ δημόσιον βαλανεῖον ὅλοι οἱ νεήλυδες, μικροί, μεγάλοι, ἐν οἷς καὶ οἱ ἔχοντες τὴν πρὸς τὸν τρίβωνα ἐπιτηδεῖαν ἡλικίαν. Τούτους ἔβαλλον εἰς μέσον οἱ κατάγοντες σχολαστικοὶ καὶ τότε συνεκροτεῖτο ἐφ' ἱκανὴν ὥραν εἶδος τι μάχης, τῶν μὲν ὀπισθεν ὠθούντων πρὸς τὸ λουτρὸν τὸν καταγόμενον σχολαστικόν, τῶν δὲ ἔμπροσθεν κωλύόντων καὶ βοώντων· «στᾶ, στᾶ, οὐ λούει!» μέχρις οὗ κατίσχυεν ἡ ὑπὲρ τοῦ καταγομένου ἀντρωθοῦσα μερίς, καὶ εἰσῆγετο οὗτος εἰς τὸν θερμὸν οἶκον καὶ ἀπελούετο· ἔπειτα δὲ ἐνδυσάμενος ἐδέχετο τὴν τοῦ τρίβωνος ἐξουσίαν καὶ ἀπήρχετο ἐκ τοῦ βαλανεῖου μετὰ τοῦ τρίβωνος, δορυφορούμενος ἐντίμῳ καὶ περιδόξῳ πομπῇ, ἀφοῦ κατέβαλλεν ἀξιολόγους δαπάνας εἰς τοὺς τῶν διατριβῶν προστάτας, τοὺς λεγομένους Ἀκρωμίτας. [Ἐπιτετραμμένον εἰς τὸν βίον τῶν ἐν Ἀθήναις σπουδαστῶν, οἵτινες, ὡς οἱ φοιτη-

